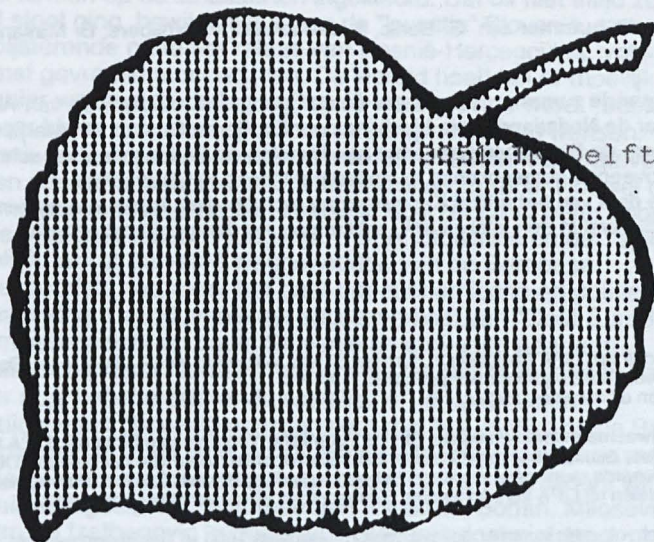

VERENIGING VRIENDEN VAN SLOVENIË

Združenje Prijateljev Slovenije

LIPA

Indien onbestelbaar retour aan:
De Gaarde 278
2542 CP Den Haag

ISSN 0928-8376

Inhoud

Inhoudsopgave en Colophon	2
Van de voorzitter	3
Na robu Evrope?	5
Slovenië, je hebt mijn hart gestolen...	7
Mrakote.....Gabrijel Berlic In njegove pesmi	10
Necropolis bij Sempeter in het Savinja Dal	12
Figova diplomacija	13
Verlag Algemene Ledenvergadering	15
Slovenen in Nederland	17
Vereniging Vrienden van Slovenië: wat u moet weten!	19
Bestuur	19

Auteurs in dit nummer zijn G. Berlic, F. van Krevel, W. Kuijpers, B. Masanovic en M. Sostaric.

In het volgende nummer meer over de ooit geplande handelsweg van Ancona in Italië naar de Nederlanden via Ljubljana door Dr. Ferdo Gestrin. Dr. Marjan Drnovsek van de Sloveense Academie van Kunsten en Wetenschappen schrijft over de Sloveense gemeenschap in Nederland tijdens het interbellum. Het tweede deel van het artikel Kennismaking met Slovenië is niet ontvangen, waardoor dit eerst in een latere LIPA zal kunnen worden geplaatst.

Colophon

De eindredactie van LIPA (jaargang 2, nummer 3) was in handen van F. van Krevel. De verzending werd verzorgd door het bestuur.
De oplage van dit nummer: 150 ex.

LIPA is een tweemaandelijks uitgave van de Vereniging Vrienden van Slovenië. LIPA wordt uitgegeven door een redactiecommissie, onder verantwoordelijkheid van het bestuur. De in LIPA gepubliceerde meningen, stemmen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van het bestuur. Artikelen uit LIPA kunnen slechts overgenomen worden met bronvermelding.

Kopij voor het volgende nummer gelieve voor 15 augustus 1993 te verzenden aan het secretariaat van de vereniging.
LIPA is te bestellen door 5 gulden per exemplaar (verhoogd per 1 juli) over te maken op girorekening 6318199 ten name van de Vereniging Vrienden van Slovenië te Voorschoten o.v.v. LIPA+nummer.
Leden ontvangen LIPA gratis. Aanmelding als lid geschiedt bij de secretaris.

Secretariaat (tevens ledenadministratie)
De Gaarde 278
2542 CP Den Haag
070-3677242 (na 18 uur)

Van de voorzitter

De viering van de tweede verjaardag van de Sloveense onafhankelijkheid op 25 juni is weer voorbij. Graag wil ik deze viering tot aanleiding nemen voor dit voorwoord. De historische stap naar onafhankelijkheid is een van de meest verstrekkende gebeurtenissen in de Sloveense geschiedenis en daarnaast ook nog verstrengeld met onze eigen vereniging, die is opgericht als Comité Erkenning Slovenië resp. Komite za priznanje Slovenije nog juist tijdens de oorlog in Slovenië, namelijk op 7 juli 1991.

Sindsdien is er veel veranderd. In de voorbije twee jaar zijn er zo'n twintig nieuwe landen op de landkaarten ingekleurd. Dat dit niet altijd zonder slag of stoot ging, bewijst niet alleen de "kwestie" Slovenië, maar ook en in verbijsterende mate het relaas van Bosnië-Herzegovina, voor wiens toekomst gevreesd moet worden. De wereld heeft het er moeilijk mee. De manier waarop de oorlog in Bosnië-Herzegovina wordt "bestreden" legt meer bloot, dan menig politicus in Europa zich zou wensen.

Maar ook de Europese benadering van het onafhankelijke Slovenië laat iets zien van de onbeholpenheid van datzelfde Europa. Hoewel de economische ontwikkeling van Slovenië doorzet en er beter voor staat dan de Visegrad-landen Hongarije, Polen, Slowakije en de Tsjechische Republiek, wordt Slovenië weggehouden van de Europese conferentietafels, wanneer het gaat om economische en politieke samenwerking. Dat Slovenië het succesverhaal van "Oost-Europa" is in economisch opzicht en dat in Slovenië de overgang naar een democratisch stelsel eerder in gang is gezet dan in de landen van het vroeger nog "reëel existierende socialisme", ontgaat velen.

Anderzijds wordt Slovenië geassocieerd met het conflict op de Balkan. De opiniemakers in dit land, en zij zijn niet de enigen, spreken met het grootste gemak van "de oorlog in ex-Joegoslavië", de "leiders van het voormalig Joegoslavië", waarmee dan Karadzic, Boban, Milosevic, Tudjman en Izetbegovic bedoeld zijn. Slovenië doet niet meer mee, maar wordt ondertussen gemakshalve op een lijn gesteld met de anarchie meer dan honderd kilometer ten zuiden van haar grenzen. Het was ons bestuurslid Stanislav Blazic die namens de vereniging in een schrijven aan het Eindhovens Dagblad op deze negatieve en incorrecte beeldvorming heeft gewezen. Het feit dat de krant taal noch teken gaf, zegt genoeg over de welwillendheid tegenover een genuanceerdere berichtgeving. En het mag betwijfeld worden of dit alleen voor het Eindhovens Dagblad geldt.

Het wordt niet bepaald eenvoudiger wanneer de Nederlandse ambassadeur in Bonn, verschillende weken terug, en nu ook de

Nederlandse ambassadeur in Parijs openlijk te kennen heeft gegeven dat Slovenië en Kroatië te vroeg erkend zijn, onder Duitse druk. Hieruit blijkt wel heel duidelijk dat internationale erkenning je niet per se geliefd maakt. Misschien dat de aankomend honorair consul van Slovenië in Nederland, oud-minister Kruisinga, ons kan helpen daar iets aan te veranderen.

Natuurlijk is Slovenië zich bewust van haar positie. Niemand minder dan Milan Kucan stelde zich kort geleden de vraag, waar het Westen de grens van het Balkan-conflict zal trekken. Ten zuiden of ten noorden van de Sloveense grens?

Twee jaar geleden ijverden we gezamenlijk voor de erkenning van Slovenië, niet uit politieke motieven, maar uit menselijke. Nu staat ons de taak aandacht vragen voor de feitelijke situatie in Slovenië opnieuw te wachten. De vereniging heeft op de ledenvergadering vastgelegd dit onder meer te bewerkstelligen door een actieve opstelling binnen het Landelijk Inspraakorgaan Zuid-Europeanen LIZE, waardoor we in staat zijn direct met de Regering te communiceren op formeel niveau. Deze opstelling heeft alleen al het positieve effect dat de "Joegoslavische Clubs" niet meer, zoals nog tot voor kort, impliciet ook Slovenen kunnen vertegenwoordigen. Anderzijds, en dat is misschien wel de belangrijkste opgave, streeft de vereniging naar een samenwerkingsverband met Middeneuropese organisaties in Nederland. Gezamenlijke projecten met Vrienden van Oostenrijk en Hongarije kunnen werkelijk bijdragen aan de erkenning van Slovenië als een deel van Midden-Europa en *en passant* duidelijk maken dat 70 jaar Joegoslavië (en voor sommige delen van Slovenië nauwelijks meer dan 40 jaar) niet meer dan een historische abberatie was.

Frank van Krevel, voorzitter

SLOVENIË wintersport in de pure natuur!

Niet veel verder, wel goedkoper en rustiger!
Hotels (m. zwemb.) en appartementen in:
Bovec - Bohinj - Bled - Kranjska Gora.
Met auto - trein of (pendel)bus.

T.I.B. 'SLOVENIË'

Telefoon 071-613978 — Telefax 071-619492.

Na robu Evrope?

Ali so Slovenijo na zasedanju evropskega sveta v Kopenhavnu res prezrli, kot kažejo sklepi dvanajsterice sefov vlad in držav, po katerih bodo Poljska, Madžarska, Češka, Slovaska, Romunija in Bolgarija lahko postale članice evropske unije, ko bodo izpolnile politične in ekonomske pogoje za vstop vanjo? Dejstvo, da so v bruseljski grupaciji prvič nasteli države, ki se lahko potegujejo na vključitev med njene polnopravne članice, doslej so se namreč vselej zadovoljevali z brezoblično oznacbo "srednje in vzhodne Evrope", daje slutiti, da je Slovenija, četudi po večini ekonomskih kazalcev daleč prekasa ostale pripadnice tega območja, potisnjena ob rob integracijskih gibanj.

Grenak občutek odrinjenosti za povsem nerealen, ze od izbruha krize v bivsi jugoslovanski federaciji je vec kot jasno, da zahodna Evropa nadvse previdno obravnava njene nekdanje sestavine, morda zavedajoc se napak, ki jih je zagresila pri poskusih gasenja politicnega in nato vojaskega pozara, tudi Slovenijo, ki se je odlikovala pri uvajanju politicnih in gospodarskih reform in po dosezkih preseгла nekdanje pripadnice sovjetskega bloka. Navsezadnje nove države niso povabili niti na aprilsko konferenco o pomoci srednji in vzhodni Evropi, ki je bila prav tako v Kopenhavnu, z neprepicljivim pojasnilom, ces da za omizjem ne bo nikogar iz razpadle federacije, in sele po odlocnem diplomatskem posredovanju je zunanji minister Lojze Peterle dobil sedež polnopravnega udelezenca.

Toda Slovenijo so v nacrtih Evropske skupnosti za nadaljno fazo razsiritve, torej ko se bodo vanjo vkljucile Avstrija, Svedska, Finska, Norveska in najverjetneje tudi Svica, prezrli namenoma. Vse države, ki jih sklepi evropskega sveta omenjajo kot kandidatnje za clanstvo, so z Brusljem ze sklenile sporazume o asociaciji, vtem ko Slovenija ni pricela niti pogajalskega procesa. In v tem ticijo tezave. Kanec optimizma, da vse vendarle se ni izgubljeno, sicer vliva zagotovilo, ki ga je francoski minister za evropske zadeve Alain Lamassoure nedavno dal slovenskemu ministru za ekonomske odnose in razvoj dr. Davorinu Kracunu, ces da si bo Francija prizadevala, da v Evropski skupnosti prosenj za clanstvo ne bi obravnavali po koledarju prispetje v Bruselj, temvec glede na izpopolnjevanje pogojev za vkljucitev, a tolazba je zgolj delna, kajti ze doslej so v grupaciji upostevali predvsem sprejemljivost kandidatov, tudi kadar je bilo očitno, da gre za politični ali strateški interes (Grcija, Portugalska in Spanija so okrepile krili severnoatlantskega pakta), kajti ce ta kriterij ne bi veljal, bi bila Turcija

navsezadnje ze zdavnaj na seznamu clanic, tako pa je se vedno pred bruseljskimi vrati, z majhnimi možnostmi, da jih bo odkrnila. Reafirmacija kriterija izpopolnjevanja pogojev je vendarle dobro znamenje, iz njega namrec izhaja prikrita obljuba, da lahko Slovenija se vedno nadoknadi zaostanek, ce v obdobju, ko bo Evropska skupnost startala v novo razsiritev, in cas zanjo bo napocil ob koncu stoletja, dokaze, da izpolnjuje zahtevane pogoje, tako gospodarske kot tudi politicne. Na to karto očitno igra tudi predsednik vlade dr. Janez Drnovsek, ki ga dejstvo, da Slovenija se vedno za stopničko zaostaja za drugimi srednjeevropskimi in vzhodnimi kandidatkinjami, vsaj javno, ne moti prevec, racuna namrec, da bi drzava cez dve ali tri leta, ko se bo po vecini ekonimskih kazalcev, ce ze ne vseh, priblizala zahodni Evropi, zaprosila za clanstvo v bruseljski grupaciji. Dotlej bi navsezadnje lahko tudi sklenila sporazum o asociaciji in tako tudi formalno nadoknadila zamudo za drugimi pretendentkami.

A cetudi je ta pot mozna in verjetna, ne gre prezreti druge, ki v Evropsko skupnost vodi preko Efte. Nedavno ministrsko zasedanje zenevske grupacije, slab teden pred Koebenhavnom, se je koncalo z dvema nadvse zanimivima namigoma. Stiri clаницe, ki so se ze pricele pogajati z Brusljem, sicer ostajajo pri koledarju, po katerem bi se v Evropska skupnost vkljucile v zacetku leta 1995, obenem pa ne pozabljajo pristaviti, da se utegne proces zavleci za leto ali dve, delno zaradi samega dogovarjanja, pri katerem očitno niso pripravljene privoliti v vse zahteve, temvec po danskem zgledu zahtevati vsaj delne koncesije, pa tudi zaradi neznanke ob referendumih, na katerih morajo drzavljeni potrditi vstop v ekonomsko-politico grupacijo. Prvi namig je torej negotovost izpeljave integracijskega procesa. Se toliko bolj, ker je clаницa bruseljske komisije Christiane Scrivener na forumu v Crans-Montani dala jasno na znanje cetverici (in ostalim kandidatom za vstop), da pri pogojih vkljucovanja v Evropsko skupnost ne bo nobenega popuscanja. Nadalje, v Zenevi so tokrat, in to je drugi namig, jasneje kot kdajkoli pokazali pripravljenost, da vse svoje vrste sprejmejo drzave, ki bi grupaciji, obsojeni na hiranje - po prestopu cetverice, torej v drugi polovici tega desetletja, v njej ostajajo le se Svica (do nadaljnjega), Islandija in Liechtenstein - prinesle sveze krvi, cetudi vsaj zacasno. Po zatrdilu predsedujocega Ulfa Dinkelspeila (Svedska) v Efta ta hip nimajo nebene prosnje, namer, kakrsno je svojas v pismu, poslanem zenevskemu sekretariatu, izrazil bivsi slovenski minister dr. Dimitrij Rupel, pa tudi ne morejo steti med uradne zelje za clanstvom niti jih ustrezno obravnavati.

Bozo Masanovic

Urednistvo je clanek prevzelo iz Gospodarskega vestnika dne prvega julija

Slovenië, je hebt mijn hart gestolen...

In het onderstaande artikel schrijft de Vlaming, en lid van de Belgische Senaat, Willy Kuijpers openhartig over zijn persoonlijke herinneringen aan Slovenië. Willy Kuijpers is, zoals uit zijn verslag blijkt, geen onbekende voor Slovenië.

Willy Kuijpers heeft zich na zijn studie economische humaniora gewijd aan studies te Brussel, Leuven, Parijs (Sorbonne) en Bournemouth. Hij is oa. docent geweest aan het H. Drievuldigheidsschool te Leuven. Als leraar en logopedist, wijdde hij zich in binnen- en buitenland aan readaptatiewerk. Sociaal engagement blijkt vooral uit het feit dat hij van vele organisaties (bijv. Stichting voor Autisme, Daklozenwerking San Damiano en Jeugdzorg in Gezin) mede-oprichter is.

verder is hij prominent lid van de Vlaamse Beweging. Behalve deelname aan het tijdschrift Nieuw-Vlaanderen als eindredacteur, publiceerde hij veel op het gebied van onderwijs en jeugdbescherming, volkeren- en taalgrensproblematiek.

Zijn politieke loopbaan begon in Herent, waar hij voor de progressieve Vlaamse Volksunie gemeenteraadslid was. Daarna nam hij namens de VU zitting in de Kamer van Volksvertegenwoordigers (1971-1984) en het Europees Parlement (1984-1989), waar hij onderwijs en buitenlandse zaken resp. onderwijs en ontwikkelingssamenwerking tot zijn specialiteit maakte. Sinds 1989 is hij lid van de Senaat, waar hij zijn aandacht richt op ontwikkelingsamenwerking en buitenlandse zaken.

Mijn oudste contact met Slovenië dateert uit mijn jeugdtijd. In 1955 trokken we met de "Bouworde" naar Duitsland om te "gaan bouwen". Dat was in die tijd voor Vlaanderen vrij rebels! De oorlog met al zijn tegenstellingen trilde nog na. "De Duitsers" zaten ingebakken in ons vriend-vijandenken. Maar de "Bouworde" maakte de tekst van de eerste steen van onze vredestoren in Diksmuide opnieuw levend: "Wat haat vernielde, zal liefde wederopbouwen!" Op de armeterige werf, op een wip van het toenmalige IJzeren Gordijn in de buurt van Kassel, waar Luther en Bach hun wortels hadden, ontmoette ik Zitko, een Sloveense gevluchte bouwmeester. Met weemoed kon hij vertellen over Trst-Triest, waar Slovenen en Italianen mekaar ontmoetten. Zijn melancholische verhalen over de "Caffe Tergeste" en zijn lievelingsdichter Miroslav Kosuta zal ik nooit vergeten...

Tien jaar later - het werd onze huwelijksreis - volgden Lieve en ik met ons DAF-je en een piepkleine tent de taalgrens, vanuit Frans-Vlaanderen tot in Istrië-Slovenië. Zitko had me destijds betoverd! En de

stralende zon, het stadswapen van Koper uit de Venetiaanse tijd zou - in keramiek - ons huis nooit meer verlaten. Wij trokken op tocht naar vele mooie dorpjes in de buurt, tot dicht tegen 'n hermetisch bewaakte grens... Te dicht! Want plots dook 'n heel peletonnetje Joegoslavische soldaten op, om ons op te leiden. 'N kunstmatige staatsgrens benaderen (laat staan overschrijden!) bleek toen erger dan doodzonde. Maar ook prikkeldraad is relatief, dat zou later blijken...

Ooit kwamen we in Leuven Ferruccio Clavora tegen. Hij, zoon van een Sloveens gastarbeidersgezin uit Podbonesec, studeerde er. Zo vernamen we het Sloveense epos uit de naoorlogse tijd. Duizenden Slovenen "etnisch weggezuiverd" uit de Italiaanse staat, o.m. naar de Waalse mijnen... Tijdens een vakantiewerk ontmoetten we ze Petit Try, in de buurt van Charleroi. Officieel heetten ze Italianen... maar toen al wisten we beter. Hoeveel Vlamingen waren "om den brode" ook niet uitgeweken naar Wallonie, naar Frankrijk, naar de Verenigde Staten?

In 1985 stelden we in het Europees parlement ons verslag op over de volksminderheden in de Europese Gemeenschap. En de Slovenska Skupnost werd onze gesprekspartner over de Sloveense problemen aan diezelfde gekke staatsgrens. We leerden de "Slovenska kulturno gospodarska zveza" kennen. En in Ljubljana: Joze Smole! Tussendoor zou hij ons gidsen naar "Waar de stille spreekt...": de Kartuizerij van Pleterje. Wij vonden er een Europees-samengegroeide kloostergemeenschap, geleid door Abt Jean-Marie Hollenstein. Samen zellen we een grote boom op over "mystiek"... Onze Zuidnederlandse Jan van Ruysbroec en Hadewych waren er bekend. In de bibliotheek staken de boeken van de Vlaamse pater Stracke, "onze" mystiek-kenner bij uitstek. Waar lagen de grenzen van onze kunstmatige staten en ideologieën?

Zo groeiden onze politieke sympathieën, van mens-tot-mens en van volk-tot-volk, van de Noordzee tot de Adria: dienstbare bekendheid voor meer vrede. Tolmin met zijn slagveld - het Sloveense Diksmuide - bezochten we met Anton Bolko, wiens vader ooit met het IJzerfront te maken had. In Speter plantten we met vredesaarde uit het wederopgebouwde Diksmuide een lindeboom aan de Sloveense school. Onder de plataanbomen van Ljubljana, pratend met vele politici, voelden we de onstuitbare vernieuwing groeien. Samen opnieuw Europa zijn! Een Europa der Volkeren en der regio's. In Krizanke bekeken we met argwaan de Napoleonszuil... Want ook hier waren zovelen voor de Keizer en de Vrijheid gevallen. Welke vrijheid? Die van het volk? We vermoedden toen nog niet dat ze ongenadig hard opnieuw bevochten zou worden in de Balkan.

Dat we in 1991 en later in de gastvrije ziekenhuizen van deze "herboren" Sloveense hoofdstad, Kosovaarse en Kroatische gekwelsten zouden bezoeken... Dat we zoveel vrachtwagens hulp vanuit Vlaanderen naar dit deeltje van Europa zouden sturen, hadden we ook nooit gedacht. Net zoals we - nu bijna 40 jaar geleden - met de weemoedige Zitko (zou hij nog leven?) belon maakten en steigers optrokken, blijft onze opdracht wat ze was. Nog niet zo lang geleden zongen we, met een vijftigtal Vlamingen van de Europese Volkshogeschool, in de Cankarjev Dom van Ljubljana: "...maak dat uit d' oude bron, nieuw leven nogmaals vloeit...". En uit het machtige orgel weerklonk toen Beethoven's Europalied. Kleine volkeren "verstaan" die klanken zeer goed...

Willy Kuijpers
Senator

F. WITTE & PARTNER

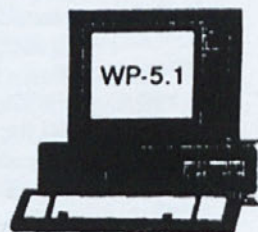
Levering en installatie van computers en netwerken.

Computerlessen, o.a.:

Apparatuur kennis, MS-Dos en

Wordperfect 5.1

F. WITTE & PARTNER
VAN AREMBERGELAAN 117
2274 BR VOORBURG
TEL: 070-3478026
FAX: 070 3854662

Mrakote.....Gabrijel Berlic In njegove pesmi

Gabrijel Berlic werd in 1946 geboren in de oudste stad van Slovenie, Ptuj, waar hij nu nog steeds leeft. Van huis uit is hij docent biologie en scheikunde in het middelbaar onderwijs. Als pedagoog werkte hij verder bij verschillende instanties voor jeugdwerk. Sinds december 1992 heeft hij zitting in het Sloveense parlement in Ljubljana voor de Liberaal-Democratische Partij (LDS).

Zijn persoonlijke belangstelling gaat uit naar beeldhouwen - waar hij steeds weer met behulp van de materialen hout en steen de contradicties van het leven probeert uit te beelden - en het schrijven van gedichten. Hieronder publiceert hij enkele gedichten van zijn hand, deels verschenen in de bundel *Mrakote* (1987).

PODARIL SEM

Podaril sem
brazgotlnasto
razjedeno
mehurcasto
srce

Podaril sem ga
sebl
In tebl
In nam
In vam
In vsem
In nilkomur

OGLEDALO

Nekdo lezl na krizlscu
In vsaka roka
In vsaka noga
kaze svojo pot

On pa kar lezl
In se ne gane
In nemo strml vame

POT

Slepa pot
 me vodi
 sledim ji
 ne vem kam
 In prepuscam se
 tebi
 ki vidiš
 In ves
 In hodiš
 prave poti

POGLEJ ME

Poglej me
 večno oko
 trdni trikotnik
 brezsolzni pogled
 neznanl
 nepoznani
 poglej me
 daj znak
 namig
 solzo
 vsaj nekaj
 da bom vedel

SVOJ

Svoj sem
 prisluskujem
 nememu nebu
 pojocim bliznam
 In cakam
 visoko pesem
 ki je ni

Necropolis bij Sempeter in het Savinja Dal

In het dal van de Savinja in de buurt van Zalec, ligt het plaatsje Sempeter. Op het eerste gezicht staat hier niet veel meer dan een eenvoudig kerkje met een paar huizen langs de doorgaande weg. De gemiddelde toerist rijdt waarschijnlijk snel door dit plaatsje heen, op zoek naar bezienswaardigheden, natuur of vermaak, wat op het eerste gezicht Sempeter niet schijnt te bieden.

Toch is deze indruk onjuist. In deze plaats bevindt zich, zeker naar Nederlandse maatstaven, een uniek restant uit de Romeinse tijd. In 1952 stuitten arbeiders per toeval op de oude resten, van wat later bleek een heuse Romeinse begraafplaats te zijn geweest. Tussen het begin van de ontdekking van deze archeologische resten en de beëindiging van het eerste onderzoek in 1955 verzamelde men vele gegevens, die alle aantonen dat het hier in Sempeter gaat om een grote Romeinse begraafplaats, grotendeels ten behoeve van de gegoede Romeinse burgers uit het nabijgelegen Celeia (Celje). Meer dan 600 fragmenten werden uitgegraven. Later werden op basis van deze fragmenten de oorspronkelijke grafmonumenten in de nabijheid van de vindplaats gereconstrueerd.

Het oudste grafmonument dateert uit de eerste eeuw na Christus, gebouwd voor C. Vindonius die politiebeambte was in Celje en zijn vrouw Julia. Op hun graf zijn zij beide nog te aanschouwen. De jongste monumenten stammen uit de derde eeuw na Christus, juist voordat een

watersnoodramp de begraafplaats vernietigde. Een van de opmerkelijke dingen op deze historische plek, is dat de meeste afbeeldingen op de metershoge graven heel gaaf bewaard zijn gebleven. Mw. Natasa Sternad van de plaatselijke VVV (Turistico drustvo Sempeter v Savinjski dolini), die kantoor houdt vlak naast de begraafplaats annex openluchtmuseum, geeft deskundige uitleg bij alle monumenten. Wat een gemiddelde bezoeker niet ziet, ziet zij wel. Zo bijvoorbeeld de toenmalig sterke Keltische invloed, die blijkt uit de kleding van de afgebeelde overledenen, de invloed van de Griekse mythologie (en niet zozeer de Romeinse, hoewel dit meer voor de hand zou liggen) en veel meer.

Kortom, Sempeter heeft met zijn Necropolis een boeiende "attractie", die bovendien goed bereikbaar - ietwat verscholen - aan de doorgaande weg van Ljubljana-Zalec-Celje ligt. Een bezoek meer dan waard!

Frank van Kreveld

Figova diplomacija

Prilascanje obrata pivovarne Union v Buzetu je zaradi nacina, ko si je pescica ljudi v imenu in tudi z očitno podporo lokalne oblasti dovolila celo mimo veljavnih drzavnih (hrvaskih) zakonov odvzeti tuje premozenje, lahko dovolj resno svarilo, da so hrvasko-slovenski gospodarski in politični odnosi na precej tankem ledu. Po tem, kar se je zgodilo ljubljanskim pivovarjem, se kaj lahko namrec zgledujejo tudi drugi. Ze v Buzetu namrec, kjer ima koprski Cimos svoj obrat s skoraj tisoč zaposlenimi (nekajkrat vec, kot je bilo zaposlenih v obratu pivovarne). Vse bolj se namrec zdi, da ni naključje, ko slovenska podjetja z obrati na Hrvaskem nikakor niso mogla dobiti dovoljenja za registracijo teh svojih satelitov kot podjetij, katerih lastnik so po hrvaskih zakonih pac tujci. Ni nepomembno, da imajo sedanji zapleti s slovensko lastnino v sosednji drzavi brzkonce ze kar pravo ozadje nekaksne naestrogenosti proti drzavi, s kateri naj bi v teh dneh Hrvati sicer podpisali sporazum o dobrososedskem sodelovanju in tudi tistega, ki se nanasa na premozensko pravne zadeve. Kako bi bilo sicer mogoce razloziti pisanje zagrebskega Danasa pred dvema tednoma, ki je na dveh straneh silno enostransko in tendenciozno razgaljal nesramnost slovenskih firm, ki hrvaski drzavi speljujejo premozenje, ki na ta nacin odteka v slovensko dezelo.

Vse skupaj prav neverjetno "disi" po nacinu, kakrsnega so denimo uporabljali pri prisvajanju tuje lastnine v nekdanji bratski republiki Srbiji. Vprasanje skupne lastnine in razdelitev premozenja med drzavama pa je tudi po buzetskem primeru prisvajanja dela Unionove pivovarne pristlo do tiste skrajnosti, ki lahko odlocilno potegne jezicek na tehtnici medsebojnih odnosov navzdol. In medtem ko na hrvaski strani v drzavnem skladu za privatizacijo zagotavljajo, da "ne bo mogoce resiti nobenega problema skupne lastnine, dokler ne bo podpisan meddrzavni sporazum ter da je ni v drzavi ustanove, ki bi smela na lastno pest sprejemati kakrsnekoli odlocitve, ker bi to pomenilo isto, kot je storila Srbija s prilascanjem hrvaske lastnine na svojem ozemlju", se prav to, v praksi ob vse bolj ali manj prikitem sprenevedanju pravzaprav dogaja. In ob zatrjevanju da priznavajo tujo lastnino, ker je to pac osnova za delovanje pravne drzave, to v vsakdanjem zivljenju prav pridno krsijo. Primer skrahiranega podjetja v Buzetu, ki se je do leta 1990 na vse kriptlje trudilo, da bi ob pomoci kaksnega hrvskega podjetja (pivovarne) ostalo pri zivljenju in so mu vsi domaci poslovnezi tedaj obracali hrbet, je lahko za vsakega gospodarstvenika nadvse poucen. Slovenska pivovarna ga je namrec prav v casu, ko ga nihce ni maral, na njihovo prosnjo (ponudbo) vzela za svojega in ga kot takega registrirala po tedaj

veljavni se jugoslovanski zakonodaji. V Unionu imajo kot skrbni gospodarji tudi zelo natančne podatke o tem, kdaj in koliko denarja so porabili za zdravljenje buzetskega bolnika, za odplacavanje dolgov, za naložbe v posodobitev in usposobitev obrata, ki je po dveh izjemno kritičnih letih le začel posloovati pozitivno, četudi z minimalno pozitivno bilanco. Vsak hip lahko postrežejo tudi s podatki o plačah zaposlenih, o odplacavanju njihovih stanovanjskih posojil, o izplačanih obveznicah po Markovičevem zakonu, ko je vsak zaposleni v Buzetu dobil v povprečju po 6000 nemških mark (delavci ljubljanskega Uniona so ta denar pustili kot svoj delež v matični firmi)...

Najbrž je zato razumljivo začudenje vodilnih Unionovcev, ki nikakor ne morejo razumeti, da si mimo vseh običajnih pravil igre nekdo prilasča njihovo premoženje. Če ne gre drugače, tudi s pomočjo policije. Da pri vsem skupaj le ne gre za nedolžno in prenačljeno potezo lokalnih oblastnikov, govori podatek, da so po prevzemu obrata pivovarne Union v Buzetu imenovali nov upravni odbor podjetja. Tistega, ki je bilo na novo ustanovljeno na sedezu obrata ljubljanske pivovarne, ustanovilo in registriralo pa ga je osem nekdanjih delavcev omenjenega obrata. Im medtem ko slovenska država ne dela nobenih težav hrvaskim podjetjem z registracijami pri nas, ko denimo lahko Podravkin obrat v Hoca (Sana) ali Krasev obrat Planika na Kobaridu, če vzamemo samo primer podjetij s področja zivilske industrije, poslujejo brez nevarnosti, da bi si jih kdorkoli v Sloveniji zeel prilastiti, je vse bolj očitno, da tudi pri vprašanju nesporne slovenske lastnine na Hrvaskem postajamo cedalje bolj vsak na svojem bregu. Diplomacija s figo v zepu je se enkrat pokazala svoj pravi obraz.

Marjeta Sostarič

Uredništvo je ta članek prevzelo iz Gospodarskega vestnika dne osmega julija.

Deze ruimte is nog vacant voor nieuwe
advertenties, info:

Pavel Iskra
Fagotstraat 47
2287 BC Rijswijk

Telef. 070-3942435

Verslag Algemene Ledenvergadering

Op 24 april 1993 vond in Nieuwegein voor de derde maal de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Vrienden van Slovenië plaats. Plaats van handeling was "De Baten", waar de organisatorische en inhoudelijke verenigingszaken werden besproken. Waaronder de uitgebreide verslagen (jaarverslag 1992 en beleidsplan 1993, welke beide opvraagbaar zijn bij het secretariaat).

Op de vergadering kwam uiteraard de samenstelling van het bestuur aan de orde. De aftredende leden Pavel Iskra (Rijswijk) en Marjan Selan (Den Haag) werden voor een nieuwe termijn van twee jaar gekozen. Stanislav Blazic (Eindhoven), die ook in het oprichtingsjaar van de vereniging, toen nog Comité Erkenning Slovenië geheten, actief was, werd eveneens in Nieuwegein gekozen. Geheel nieuw in het bestuur is Vesna Marolt (Amsterdam), die helaas niet persoonlijk aanwezig kon zijn wegens verblijf in het buitenland. Het aftredende en niet herkiesbare lid Hermann Hoops, die in 1992 de zorg voor het financiële wel en wee van de vereniging voor zijn rekening nam, werd door de voorzitter bedankt voor zijn belangrijke bijdrage aan het verenigingswerk. Dat gebeurde ook ten aanzien van Antoon Oosting, die wegens omstandigheden reeds eerder zijn werk in het bestuur moest neerleggen. Ten aanzien van het financiële beleid kon de vergadering haar volledige vertrouwen aan het bestuur schenken. Het bestuur kon evenwel niet worden

gedeachargeerd, omdat een verslag van de kascommissie over de afgelopen periode ontbrak. In dat geval kan statutair nu eenmaal geen decharge worden verleend. Om dit in de toekomst te voorkomen, werden de heren Amelunxen en Lammers tot lid van de kascommissies over 1992 en 1993 gekozen.

Financieel nieuws was er verder op het contributiefrent. Met name wegens de wijziging in de tarieven van de PTT bleek een verhoging van de contributie onontkoombaar. De verhoging van 5 gulden per lid (de inwonende cq. gezinsleden blijven daarentegen 5 gulden betalen) gaat per 1 januari 1994 in. Het bestuur hoopt daarmee de extra kosten voldoende te kunnen bestrijden.

Het beleidsplan van 1993 werd na een toelichting door het bestuur met algemene stemmen aangenomen. Belangrijke punten in dit plan zijn de noodzakelijke gezamenlijke acties van bestuur en leden om meer actieve leden te betrekken bij de organisatie van activiteiten, vooral wat betreft de produktie van het verenigingsblad LIPA. Momenteel komen vrijwel alle lasten neer op de schouders van het bestuur en dat maakt

bijvoorbeeld een snelle regelmatige verschijning van LIPA moeilijk. Een van de grote lijnen voor het beleid in de komende periode is het streven naar samenwerking met

"Middeneuropese organisaties" (zoals Oostenrijkers en Hongaren) om Slovenie in samenwerking met hen beter te profileren.

De najaarsactiviteit, die in het beleidsplan wordt genoemd (literaire dag) werd eveneens geakkordeerd. Desalniettemin heeft het bestuur inmiddels uit overmacht moeten besluiten tot het verschuiven van deze activiteit. De gemeentelijke overheid verleent geen enkele financiële steun, zonder welke het onmogelijk is de dag te organiseren.

Wel staan er nu twee andere activiteiten op het programma, die niet in het beleidsplan staan vermeld. Zo organiseert de vereniging in de herfst een Sloveense week in Delft. Hierover wordt nu overlegd met mede-organisator "Het Trefcentrum" in Delft.

Verder komt van 16-26 oktober een 72-leden tellende delegatie uit de gemeente Tolmin bij ons op bezoek. Onder de deelnemers zijn scholieren aan het gymnasium van Tolmin, een voetbalploeg, een basketbalploeg, een volleybalploeg, een zangkoor en een dansgroep.

We hopen dat dit het schrappen van de eerder geplande najaarsactiviteit enigszins verzacht.

Deze beide activiteiten zullen eveneens moeten leiden tot een activering van de leden. Op de ALV was de opkomst laag; hij bedroeg ongeveer vijftieng leden. Wellicht waren het formele karakter en het ontbreken van een ontspannend programma aan de lage opkomst debet. Met nieuwe activiteiten, met een nieuw bestuur en met een nieuwe LIPA, die u hier voor u heeft, gaan we de toekomst met nieuw vertrouwen legemoet.

Het bestuur

Planinski mah

Slovenen in Nederland.....rubriek.....

In deze rubriek wil de redactie aandacht schenken aan de geschiedenis van de Sloveense gemeenschap in Nederland. In de eerste aflevering gaat deze aandacht, als inleiding op deze serie, uit naar de omvang van de Sloveense gemeenschap in de globale periode 1920-1950.

Reeds voor de Tweede Wereldoorlog was er sprake van een aanzienlijke Sloveense gemeenschap in Nederland. Deze Slovenen, grotendeels afkomstig van Zagorje en het toen nog Italiaanse Primorska, vestigden zich zonder uitzondering in oostelijk Zuid-Limburg, waar de mijnen tot grote bloei kwamen en arbeiders uit Polen, Italië en Joegoslavië meer dan welkom waren.

Wanneer de eerste Slovenen kwamen is niet exact aan te geven, maar het moet rond het jaar 1905 geweest zijn (1). De grootste groep Slovenen vestigde zich in Zuid-Limburg in de periode 1921-1923 (2). Deze kwamen meestal niet rechtstreeks uit Slovenië, maar uit het aangrenzende Ruhrgebied (3). De economische crisis in die jaren, nam het eerst grote vormen aan in Duitsland. De buitenlandse werknemers werden het eerst met ontslag bedreigd, die vervolgens hun heil zochten in de mijnbouwgebieden van Lotharingen, Vlaams Limburg, Luik en Nederlands Limburg.

Over het precieze aantal Slovenen dat in Zuid-Limburg leefde, bestaat onduidelijkheid. Volgens enkele bronnen zouden er tot 1940 ongeveer 4000 Slovenen geleefd en gewerkt hebben (4). Die cijfers worden ook bevestigd door de Sloveense gemeenschap zelf (5).

Toch moeten deze cijfers kritisch worden bekeken. Het is niet altijd duidelijk op welke bronnen en berekeningsmethode zich het cijfer van 4000 Slovenen baseert.

Een medewerker van het Koninklijk Joegoslavisch Consulaat te Rotterdam en woonachtig in het Zuidlimburgse Hoensbroek, Rudolf Selic, schrijft in 1935 in een brief dat er volgens de officiële statistieken 403 Sloveense mijnwerkers uit Joegoslavië in de Zuidlimburgse mijnbouw werken. Hij schat het aantal Oostenrijkse Slovenen in de mijnbouw op 20 tot 30 (6).

Als men het aantal Italiaanse Slovenen schat op 140 (7), dan bedraagt het totaal aantal mijnwerkers ca. 560. Met een gemiddelde gezinsgrootte van 4 (die daarmee lager was dan de gezinsgrootte van het gemiddelde Limburgse gezin), zal het geschatte aantal leden van de Sloveense gemeenschap op minder dan 2300 hebben gelegen.

Statistisch materiaal bevestigt het vermoeden dat het aantal Slovenen voor de oorlog eerder op 2000 heeft gelegen dan op 4000. Wat betreft de naoorlogse periode is een verdere daling te constateren. Zo leefden in de gemeente Heerlen in 1945 413 Slovenen, inclusief vrouwen en kinderen, maar exclusief de Slovenen, die door huwelijk en naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verwierven (8).

De volkstelling van 1947 telde 593 dragers van Sloveense familienamen (dus inclusief gezinsleden), waarvan er 347 in de gemeente Heerlen woonden (9). Hieruit blijkt ook dat de meerderheid van de in Nederland wonende Slovenen in Heerlen leefde.

Daarmee lijkt de schatting van het aantal Slovenen in de naoorlogse periode verder te dalen in de richting van 1000. Dit getal wordt ook genoemd door bronnen in Slovenië (10).

De voorzichtige conclusie mag worden getrokken dat het aantal Slovenen in Zuid-Limburg tijdens het Interbellum eerder op 2000 lag dan op 4000. Na de Tweede Wereldoorlog daalde dit cijfer drastisch tot hoogstens duizend leden van de Sloveense gemeenschap. Het proces van assimilatie heeft dan waarschijnlijk vrij spel gehad, waardoor de tweede generatie verloren is gegaan. Ook zijn tientallen Slovenen na de oorlog teruggekeerd naar Slovenië, omdat zij daar met hun pensioen de oude dag wilden doorbrengen. Verschillende van hen keerden terug om de oproep van de toenmalige Joegoslavische regering onder leiding van Tito het land mee te helpen opbouwen, te beantwoorden (11).

Anderzijds zijn degenen die zich nog tot die Sloveense gemeenschap rekenden, deels verloren gegaan in de statistieken wegens naturalisatie en huwelijk met Nederlanders.

Frank van Krevel

noten:

- 1 F. van Krevel, bijdrage aan Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Universiteit van Ljubljana, 1989.
- 2 M. Drnovsek, Slovenski izseljenci in Evropa, p. 24, Slovenski Svet (stevilka 6), Ljubljana, 1992.
- 3 E. Werner, Slovenci v Porurju, p.73 e.a., Slovenska izseljenska matica (verder: SIM), Ljubljana, 1985.
- 4 S. Lipoglavsek-Rakovec, Slovenski izseljenci, Geografski Vestnik (letnik XXII), Ljubljana, 1950.
- 5 Slovenski koledar 1973, p. 196 en Slovenski koledar 1984, p. 137, SIM, Ljubljana.
- 6 R. Selic, brief 1935, Arhiv SIM, Nizozemska I, Ljubljana.
- 7 Op grond van de gegevens van de gemeenten in de oostelijke mijnstreek kan men stellen dat het aantal Italiaanse Slovenen circa 25% van het totaal aantal Slovenen bedroeg.
- 8 Gemeente Archief Heerlen, Politie Archief Heerlen 1945, nr. 45/7.4C, 45/7.8C, 45/7.9C en 45/7.16C.
- 9 Nederlands Repertorium van Familienamen (Limburg), De Walburg Pers, Zutphen 1988.
- 10 Z. Siltr, Kolkko je Slovencev po vsem svetu?, p. 128-131, Slovenski izseljenjski koledar, SIM, Ljubljana 1954.
- 11 A. Marusa, autobiografische brieven 1967, Arhiv SIM, Nizozemska I, Ljubljana.

Vereniging Vrienden van Slovenië: wat u moet weten!

De Vereniging Vrienden van Slovenië is opgericht op 7 juli 1991. De Vereniging Vrienden van Slovenië is een zelfstandige en onafhankelijke landelijke organisatie, welke zich ten doel stelt om met name op cultureel, economisch en maatschappelijk gebied de samenwerking tussen Nederland en Slovenië resp. Nederlanders en Slovenen te bevorderen en zo mogelijk te initiëren en onderhouden. De vereniging beschouwt zichzelf als de geëigende plaats voor ontmoetingen tussen Nederlanders en Slovenen. De vereniging wil voorts in het bijzonder een ontmoetingsplaats zijn voor de Slovenen in Nederland.

(uit artikel 2 van de Statuten)

Bestuur

Voorzitter

Frank van Krevel
Bezuidenhoutseweg 127
2594 AE Den Haag

Penningmeester

Stanislav Blazic
B.Bekkerslaan 52
5628 RC Eindhoven

Vice-Voorzitter

Pavel Iskra
Fagotstraat 47
2287 BC Rijswijk
070-3942435

Algemeen Bestuurslid

Vesna Marolt
Van Helt Stocadestraat 22-1
1073 JD Amsterdam
020-6754640

Secretaris

Marjan Selan
De Gaarde 278
2542 CP Den Haag
070-3677242 (na 18 uur)

Voor een
tweewieler
naar uw
Tomos-dealer

Bel of schrijf:

Tomos
Nederland b.v.
Kweekweg 34, Epe (Gld)
tel. 05780-13155

FEESTJE ?

congres- en partycentrum

DELFTSTEDE

Phoenixstraat 66, Delft, 015 - 135571